

Література:

1. Закалюжний В.М., Лядський І.К. Первісний бик (*Bos primigenius* Woj.) – важливий біотичний фактор на етапі становлення суспільства неолітичної людини // 36. Дев'яті Каришинські читання. – Полтава, 2002. – С.145 – 147.
2. Глазко В.И., Глазко Г.В. Русско-англо-украинский толковый словарь по прикладной генетике, ДНК-технологии и биоинформатике. – К.:Нора-принт, 2000. – 464 с.
3. Глазко В.И., Созинов И.А. Генетика изоферментов животных и растений. – К.: Урожай, 1993. – С. 515.
4. І назвали тварин домашніми / Б.М. Гопка, В.І. Костенко, А.І. Сринов та ін. – К.: Урожай, 1990. – 256 с.
5. Кисловский Д.А. Избранные сочинения. – М.: Колос, 1965. –
6. С. 23 – 31.
7. Почерняев К.Ф. Використання поліморфізму мітохондріальної ДНК у дослідження сільськогосподарських тварин // Вісник Полтавської державної аграрної академії. – 2003. – № 5 – С.122 – 125.
8. Руководство по разведению животных / Под ред. Дж. Хэммонда, И. Йоганссона, Ф. Харинга. – М.: Сельхозиздат, 1963. – С. 32 – 35.
9. Словарь иностранных слов. – М.: Русс. яз., 1989. – 624 с.
10. Troy C.S. et all. Genetic evidence for Near-Eastern origins of European cattle // Nature. – 2001. – V. 410. – P. 1088 – 1091.
11. Yu Y. et all. Mitochondrial DNA variation in cattle of South China: origin and introgression // Animal Genetics. – 1999. – V. 30. – P. 245 – 250.

ВИКОРИСТАННЯ КВІТКОВИХ РОСЛИН БОТАНІЧНОГО ЗАКАЗНИКА „КАПУСНИК” (КАРЛІВСЬКОГО РАЙОНУ ПОЛТАВСЬКОЇ ОБЛАСТІ) ПРИ УТРИМАННІ ДОМАШНІХ ТВАРИН

*Орлова Л.Д., Пугинська С.В., Орлова Н.О.
Полтавський ДПУ імені В.Г. Короленка*

Ботанічний заказник місцевого значення „Капусник” створений на базі Варварівського лісу Карлівського району Полтавської області. Він є цінним джерелом лікарських, медоносних, харчових, вітаміноносних, кормових рослин.

На території лісомасиву нами було виявлено 19 видів квіткових лісових рослин, що мають велике значення в утриманні, годівлі домашніх тварин, а також у лікуванні і профілактиці їх можливих захворювань.

За еколого-морфологічною класифікацією життєвих форм серед вивчених рослин 7 видів деревних, 2 - кущових і 10 - трав'янистих.

По типу підземних органів рослини поділяються на стрижнекореневі – 8 видів, кореневищні – 9 видів, бульбоутворювачі – 2 види.

Листкорозміщення у 4 видів супротивне, в 15 почергове. У більшості видів листки прості і лише в 4 – складні.

Вивчення генеративних органів показало, що 8 видів мають поодинокі квітки, а в решті – квітки зібрані у суцвіття. Так, у 4 видів квітки формують суцвіття щиток, 3 – сережка, 2 – китиця, 1 – зонтик, 1 – колос.

Плід коробочки і горішок мають 5 видів вивчених представників, крилатку – 2, сім'янку – 3, біб – 2, жолудь – 1, ягоду – 1 вид.

За відношенням до вологості мезофітних представників – 13, мезогідрофітних – 1, ксеромезофітних – 3, гідрофітних – 1.

По реакції до світла 8 досліджених видів – світлолюбних, 11 – ті невишуканих.

Таблиця 1

Практичне застосування вивчених рослин

Вид рослин	Застосування
Тополя тремтяча	Медоносна рослина (дає багато пилку і клею, які збираються бджолами).
Береза бородавчаста	Водний екстракт – сечогінний засіб; березовий дьоготь при лікуванні хвороб шкіри, опіків, корости і лишайв у тварин.
Дуб звичайний	Кора використовується як в'яжучий протипроносний засіб.
Кропива дводомна	Зовнішній засіб при лікуванні гангрени і гнійних ран; полівітамінний препарат.
Копитняк європейський	Водний настій кореня вживають проти застарілих лишайв, корости і злویкісних виразок у коней, а також як блювотний, проносний, протиглистний та потогінний засіб.
Спориш звичайний	Високі кормові якості (протеїн 13-24,5%, білок 10-14%, цукор до 2,5%) дозволяють використовувати як цінний корм. Добре поїдається великою рогатою худобою, свинями, вівцями, козами, кролями, птахами. Гарна пасовищна рослина, витримує витоптування і швидко відростає. При годівлі тварини швидко набирають вагу.
Пшінка весняна	Охоче поїдається худобою, але у період цвітіння не виключені випадки отруєння.
Ряст порожнистий	Бульби застосовуються як заспокійливий і глистогінний засіб.
Чистотіл звичайний	Свіжою травою годують овець при здутті шлунка. Соком лікують бабезієльоз ВРХ, коросту і рани в тварин. Згубно діє на паразитів крові, які вражають еритроцити ВРХ. Можливі випадки отруєння корів.
Груша звичайна	Посередній весняний медонос, що дає підтримуючий взяток. Медпродуктивність 15-20кг з 1га.
Ожина сиза	Медонос, дає багато нектару і пилку. Медпродуктивність 20-25кг з 1га
Гравілат міський	Корені дають коровам при кривавій сечі
Робінія звичайна	Медоносна рослина (мед один з найкращих). Медпродуктивність 1000кг з 1га.
Карагана дерев'яниста	Медоносна, вітаміноносна (вітамін С 285-400 мг * %) рослина
Клен польовий	Весняний медонос і пилконос
Клен звичайний	Прекрасний медонос. Медпродуктивність близько 1000кг з 1га.
Липа серце листа	Цінна медоносна культура (бджоли з неї збирають тільки нектар).

	Медопродуктивність до 1000кг з 1га
Медунка темна	Лікування хвороб дихальних шляхів, ран у худоби. Ранньовесняний медонос (нектаропродуктивність до 100 г на 1 га)
Розхідник звичайний	Глистогінний засіб. У листках в період цвітіння міститься вітамін С, провітамін А. Весняно-літній медонос. Забур'янене ним сіно може викликати отруєння коней.

З наведеної таблиці бачимо, що 11 досліджених видів рослин є цінними медоносами, з них до ранньовесняних відноситься є 4 представники (медунка темна, тополя тремтяча, клен польовий, клен звичайний), а решта – весняно-літні. Перші квітуть навесні, коли ще не чітко встановлюється постійна температура повітря. Другі переходять у генеративний стан в основному в травні-червні.

Вісім видів рослин знайшли своє застосування у ветеринарії. Для приготування ліків використовують корінь, кору, листя, стебла, генеративні органи у вигляді настоянок, екстрактів, мазей, дьогтю.

Як корм для домашніх тварин використовується спориш звичайний, пшінку весняну, липу серцелисту. Кропива дводомна, карагана дерев'яниста, розхідник звичайний застосовується для поповнення раціону вітамінами. Але слід зазначити, що не виключені випадки отруєння пшінкою весняною, чистотілом звичайним, розхідником звичайним.

Таким чином, вивчені нами квіткові рослини лісу володіють переважно медоносними, вітаміноносними, кормовими, лікувальними якостями, які знайшли широке практичне застосування при утриманні домашніх тварин.

Література

1. Лекарственные растения Украины / Ивашин Д. С., Катина З. Ф., Рыбачук И. З. и др.- К.: Урожай, 1978 – 320 с.
2. Определитель высших растений Украины / Доброчасва Ю. Н. и др. – К.:Наук. думка, 1987 – 548 с.

ДО ПИТАННЯ ПРО МІГРАЦІЮ ТА ВИЖИВАЄМІСТЬ ЕМБРІОНІВ СВИНЕЙ ПРИ ОСІМЕНІННІ СВИНОМАТОК В ОДИН ІЗ РОГІВ МАТКИ

С.В. Пилипенко

Інститут свинарства ім. О. В. Квасницького УААН, Полтава

Як відомо при традиційному осіменінні та природному паруванні свиноматок сперма потрапляє спочатку в шийку, а потім завдяки перистальтиці і антиперистальтиці рогів матки розноситься по ним.

Поряд з цим в період статевої охоти у свиноматок спостерігається функціональна асиметрія рогів матки, яка проявляється в тому, що вони з різ-